

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA MASZYN OD USZKODZEŃ

ustalone uchwałą Zarządu Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych nr UZ/64/2015 z dnia 30 listopada 2015 r. ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Zarządu Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych nr UZ/25/2016 z dnia 11 stycznia 2016 r.

Informacje zawarte w ogólnych warunkach ubezpieczenia maszyn od uszkodzeń ustalonych uchwałą Zarządu Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych nr UZ/64/2015 z dnia 30 listopada 2015 r. ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Zarządu Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych nr UZ/25/2016 z dnia 11 stycznia 2016 roku, o których mowa w art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. 2015 poz. 1844):

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia	OWU: § 1 ust. 2, § 2, § 3, § 4, § 6 ust. 1-6, § 7 ust. 4-6, § 8 ust. 1-3, 6-7, § 9 ust. 1-4, 6-12, § 10, § 11, § 12, § 14, § 15, § 16 ust. 13
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	OWU: § 1 ust. 2, § 2, § 3, § 4, § 5, § 6 ust. 1-6, § 7 ust. 4-6, § 8 ust. 1-3, 6-7, § 9 ust. 1-4, 6-12, § 10, § 11, § 12, § 14, § 15, § 16 ust. 13

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

1. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia maszyn od uszkodzeń (zwane dalej OWU) mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych pomiędzy Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych Polskim Zakładem Ubezpieczeń Wzajemnych (zwanym dalej TUV PZUW) z osobami prawnymi albo jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi (zwanymi dalej Ubezpieczającym).
2. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego). Ubezpieczony może nie być imiennie wskazany w umowie, chyba że jest to konieczne do określenia przedmiotu ubezpieczenia. W rozumieniu niniejszych OWU, Ubezpieczającym jest podmiot zawierający z TUV PZUW umowę ubezpieczenia, Ubezpieczonym jest podmiot zawierający umowę ubezpieczenia na rachunek własny albo na rachunek którego zawarto umowę ubezpieczenia.
3. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek:
  - 1) zarzut mający wpływ na odpowiedzialność TUV PZUW, może on podnieść również przeciwko Ubezpieczonemu;
  - 2) Ubezpieczony może żądać, by TUV PZUW udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą jego praw i obowiązków.
4. W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w niniejszych OWU.
5. TUV PZUW zobowiązany jest przedstawić Ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy, a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy. W razie niedopełnienia tego obowiązku TUV PZUW nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego. Postanowienia tego nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 2

1. Ubezpieczenie obejmuje określone w umowie, stanowiące własność Ubezpieczonego lub będące na podstawie tytułu prawnego w posiadaniu Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego maszyny eksploatowane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.
2. Ubezpieczeniem objęte są maszyny pod warunkiem, że:
  - 1) są zainstalowane w miejscu ubezpieczenia zgodnie z wymogami i zaleceniami producenta;
  - 2) są zdolne do pracy po pozytywnym przejściu niezbędnych prób i testów;
  - 3) są eksploatowane zgodnie z ich przeznaczeniem.
3. Ubezpieczeniem objęte są maszyny w trakcie pracy i postoju, demontażu i ponownego montażu, napraw, remontów i konserwacji, jak również podczas ich przemieszczania w obrębie miejsca ubezpieczenia w związku z tymi pracami.
4. Ochrona ubezpieczeniowa w ramach niniejszych OWU nie obejmuje:
  - 1) rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych;
  - 2) wymiennych nośników danych (odczytywanych maszynowo) oraz danych na nich zgromadzonych;
  - 3) środków transportu (za wyjątkiem wózków widłowych);

- 4) maszyn pracujących pod ziemią;
- 5) maszyn pracujących na wszelkiego rodzaju sprzęcie pływającym.
5. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową, TUV PZUW pokrywa poniesione przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego koszty wynikłe z zastosowania celowych środków, powstałe w związku z ratowaniem i zabezpieczeniem przed szkodą ubezpieczonego mienia oraz zmniejszeniem rozmiaru szkody w tym mieniu, chociażby owe środki okazały się bezskuteczne.
6. Dobrowolne świadczenia Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego na rzecz osób trzecich, które brały udział w zabezpieczaniu mienia lub akcji ratowniczej podlegają zwrotowi tylko wówczas, jeżeli TUV PZUW wyraził na to zgodę.
7. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 5 i 6, następuje w granicach sum ubezpieczenia określonych w umowie ubezpieczenia dla zagrożonych zniszczeniem lub objętych akcją ratowniczą poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia, dla których takie sumy zostały ustalone. Suma zwracanych kosztów łącznie z odszkodowaniem za ubezpieczone mienie nie może przewyższyć sumy ubezpieczenia ustalonej dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia. Ograniczenie to nie dotyczy sytuacji, gdy koszty te zostały poniesione przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego na polecenie TUV PZUW.
8. Na wniosek Ubezpieczającego, za opłatą dodatkowej składki oraz z zastrzeżeniem podania przez Ubezpieczającego odrębnych sum ubezpieczenia ubezpieczenie może zostać rozszerzone o:
  - 1) koszty usunięcia pozostałości po szkodzie;
  - 2) koszty pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych, dni wolne od pracy oraz frachtu ekspresowego;
  - 3) koszty frachtu lotniczego oraz inne koszty uzgodnione pomiędzy Ubezpieczającym a TUV PZUW.

MIEJSCE UBEZPIECZENIA

§ 3

Ubezpieczenie obejmuje maszyny we wskazanej lokalizacji (miejscu ubezpieczenia) albo lokalizacjach (miejscach ubezpieczenia) na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 4

1. Ubezpieczeniem objęte są przypadkowe, nagłe, nieprzewidziane i wynikające z przyczyn niezależnych od Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego szkody związane z eksploatacją i użytkowaniem maszyn, nie wyłączone w dalszej części OWU oraz postanowieniach dodatkowych.
2. Do szkód, o których mowa w ust. 1, za które TUV PZUW ponosi odpowiedzialność, należą przykładowo szkody spowodowane przez:
  - 1) błędy projektowe, konstrukcyjne lub wadliwe wykonanie maszyny przez producenta, wadliwy materiał z którego wykonana jest maszyna;
  - 2) błędy montażowe popełnione w czasie montażu maszyny na stanowisku pracy;
  - 3) błędy w obsłudze maszyn spowodowane brakiem wprawy i doświadczenia osób obsługujących maszyny;
  - 4) celowe zniszczenie przez osoby trzecie;

- 5) działanie sił odśrodkowych;
  - 6) niedobór wody w kotłach;
  - 7) nadmierne ciśnienie lub temperaturę wewnątrz maszyny, implozję;
  - 8) dostanie się ciała obcego;
  - 9) niezadziałanie lub wadliwe zadziałanie urządzeń zabezpieczających, sygnalizacyjnych lub kontrolno-pomiarowych;
  - 10) zwarcie, spięcie, przepięcie, uszkodzenie izolacji;
  - 11) wzrost albo spadek napięcia bądź natężenia prądu, zanik jednej lub kilku faz.
3. W przypadku niedoubezpieczenia mienia, TUV PZUW udziela ochrony ubezpieczeniowej z zastrzeżeniem §11 ust. 3.
  4. Za szkodę uważa się utratę albo ubytek wartości ubezpieczonej maszyny z powodu jej fizycznego zniszczenia albo uszkodzenia uniemożliwiającego dalsze spełnianie zamierzonych funkcji powodującego konieczność naprawy bądź wymiany, powstałe w wyniku zdarzeń, za które istnieje odpowiedzialność na mocy niniejszych OWU.
  5. Na wniosek Ubezpieczającego, za opłatą dodatkowej składki, do niniejszych OWU dołączone mogą zostać uzgodnione pomiędzy Ubezpieczającym, a TUV PZUW dodatkowe klauzule rozszerzające zakres ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 5

1. TUV PZUW nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane, zwiększone lub będące następstwem:
  - 1) działań wojennych, wewnętrznych zamieszek, rozruchów, sabotażu, aktów terroryzmu, strajku, lokautu, planowanej lub realizowanej przez właściciela zakładu likwidacji zakładu lub miejsc pracy;
  - 2) konfiskaty lub zajęcia przez uprawnione władze;
  - 3) jakiegokolwiek reakcji jądrowej, promieniowania jądrowego lub skażenia radioaktywnego;
  - 4) umyślnego działania lub wskutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności; za winę umyślną lub rażące niedbalstwo Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego będącego osobą prawną lub jednostką niebędącą osobą prawną, należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
    - a) w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,
    - b) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
    - c) w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
    - d) w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
    - e) w spółkach partnerskich – partnerów lub członków zarządu lub prokurentów,
    - f) w spółkach cywilnych – wspólników,
    - g) w spółdzielniach, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu;
  - 5) wad lub usterek istniejących w momencie rozpoczęcia się odpowiedzialności TUV PZUW i znanych Ubezpieczającemu lub Ubezpieczonemu, niezależnie od tego, czy o takich wadach lub defektach wiedział TUV PZUW;

- 6) szkód górniczych w rozumieniu prawa górniczego i geologicznego.
2. Ponadto TUV PZUW nie ponosi odpowiedzialności za:
    - 1) szkody spowodowane trzęsieniem ziemi, uderzeniem pioruna, obsunięciem się i zapadnięciem się ziemi, lawiną, powodzią, wiatrem, opadami atmosferycznymi, mrozem, szadzią, wybuchem wulkanu, tsunami, sztormem, mgłą, temperaturą powietrza, ciśnieniem atmosferycznymi wilgotnością powietrza;
    - 2) szkody spowodowane ogniem, eksplozją, upadkiem statku powietrznego, wydostaniem się wody, par, płynów lub substancji z przewodów i urządzeń wodociągowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji, cofnięciem się wody lub ścieków z urządzeń kanalizacyjnych, samoczynnym otworzeniem się główek tryskaczowych, zawaleniem się budynków lub budowli;
    - 3) szkody spowodowane kradzieżą z włamaniem, kradzieżą zwykłą (bez oznak włamania), rabunkiem lub usiłowaniem dokonania kradzieży z włamaniem, kradzieży zwykłej (bez oznak włamania), rabunku;
    - 4) szkody powstałe w czasie naprawy, remontu, modernizacji i konserwacji dokonywanej przez zewnętrzne służby techniczne i zakłady naprawcze;
    - 5) szkody powstałe w wyniku przeprowadzanych prób i testów, z wyjątkiem prób dokonywanych w związku z okresowymi badaniami eksploatacyjnymi, a także powstałe w wyniku zamierzonego przeciążenia, doświadczeń lub eksperymentów;
    - 6) szkody, za które odpowiedzialny jest producent, sprzedawca, dostawca lub zakład naprawczy z mocy prawa lub zawartej umowy;
    - 7) szkody powstałe w wyniku naturalnego zużycia, kawitacji, erozji, korozji, starzenia się izolacji oraz powstałe z powodu kamienia kotłowego, szlamu i osadu; powyższe wyłączenie dotyczy maszyn lub ich części bezpośrednio uszkodzonych albo zniszczonych w wyniku wymienionych w zdaniu poprzedzającym przyczyn;
    - 8) szkody powstałe na skutek eksploatacji wcześniej uszkodzonej i nie naprawionej maszyny;
    - 9) szkody spowodowane wirusami komputerowymi, koszty poniesione w związku z konserwacją, modernizacją, remontami lub naprawami gwarancyjnymi ubezpieczonych maszyn;
    - 10) szkody ekologiczne polegające na zanieczyszczeniu środowiska w wyniku zaistniałych szkód w ubezpieczonych maszynach;
    - 11) utracone korzyści, utratę wartości rynkowej, utratę rynku, utratę przychodu, utratę dochodu, utratę zysku, zwiększone koszty działalności powstałe w wyniku szkody, straty powstałe wskutek opóźnienia lub niewypełnienia zobowiązań, utratę kontraktów, rabatów, licencji, kary umowne, kary pieniężne, grzywny sądowe i administracyjne, podatki, należności publiczno-prawne, opłaty manipulacyjne, odszkodowania o charakterze karnym, koszty procesów, koszty administracyjne, koszty najmu bądź użycia przedmiotów zastępczych oraz za szkody pośrednie.
  3. Niezależnie od postanowień ustępów poprzedzających TUV PZUW nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe:
    - 1) w olejach, z wyjątkiem olejów w transformatorach i wyłącznikach, które pełnią rolę izolacyjną, w smarach, paliwach, katalizatorach, czynnikach chłodniczych, płynach chłodzących oraz w materiałach eksploatacyjnych;
    - 2) w nożach, wiertłach, elektrodach, filtrach, stemplach, matrycach, formach, rusztach palenisk, dyszach palników, szczotkach, filtrach, sitach, membranach, węzłach, łańcuchach,

pasach, linach, obmurzach kotłów, wymurówkach pieców, okładzinach i powłokach ognioodpornych, powłokach malarskich i antykorozyjnych, częściach szklanych, ceramicznych, gumowych, częściach wykonanych z tkanin filcu i materiałów uszczelniających, oponach, bezpiecznikach elektrycznych, wkładkach topikowych bezpieczników elektrycznych, stycznikach, odgromnikach, żarówkach, grzejnikach, lampach oraz w częściach i materiałach, które ulegają szybkiemu zużyciu lub z uwagi na swoje specyficzne funkcje podlegają okresowej wymianie – chyba że szkody takie powstały w bezpośredniej konsekwencji szkody w ubezpieczonej maszynie, za którą TUV PZUW przyjął odpowiedzialność w ramach niniejszych OWU;

- 3) w fundamentach maszyn, chyba że stanowią one integralną część maszyny i ich wartość uwzględniona jest w sumie ubezpieczenia;
- 4) w danych znajdujących się na nośnikach danych stanowiących integralną część ubezpieczonych maszyn.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 6

1. Suma ubezpieczenia maszyn zgłoszonych do ubezpieczenia przez Ubezpieczającego powinna odpowiadać wartości odtworzeniowej.
2. Przez wartość odtworzeniową maszyny rozumie się koszt wymiany uszkodzonej albo zniszczonej maszyny na maszynę nową tego samego typu i o tych samych lub w przypadku, kiedy jest to niemożliwe, najbardziej zbliżonych parametrach technicznych z uwzględnieniem kosztów transportu, montażu oraz cła i innych tego typu opłat (jeżeli występują).
3. Każdorazowa wypłata odszkodowania powoduje zmniejszenie sumy ubezpieczenia uszkodzonej lub zniszczonej maszyny o wypłaconą kwotę. Ubezpieczający może uzupełnić sumę ubezpieczenia opłacając dodatkową, ustaloną z TUV PZUW składkę uzupełniającą.
4. Zgłoszona przez Ubezpieczającego suma ubezpieczenia dla poszczególnej maszyny stanowi podstawę do obliczenia składki ubezpieczeniowej.
5. Jeżeli podczas okresu ubezpieczenia nastąpi wzrost wartości będących podstawą kalkulacji sumy ubezpieczenia, Ubezpieczający może w porozumieniu z TUV PZUW podwyższyć sumę ubezpieczenia za opłaceniem dodatkowej składki. Jeżeli nie umówiono się inaczej, TUV PZUW ponosi odpowiedzialność w ramach nowej sumy ubezpieczenia od dnia następnego po opłaceniu tej składki.
6. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi spadek wartości ubezpieczonego mienia, Ubezpieczający może żądać odpowiedniego zmniejszenia sumy ubezpieczenia. Zmniejszenia sumy ubezpieczenia może z tej samej przyczyny dokonać jednostronnie TUV PZUW, zawiadamiając o tym jednocześnie Ubezpieczającego.
7. Zmniejszenie sumy ubezpieczenia pociąga za sobą zmniejszenie składki począwszy od dnia pierwszego tego miesiąca, w którym Ubezpieczający zażądał zmniejszenia sumy ubezpieczenia lub w którym TUV PZUW zawiadomił Ubezpieczającego o jednostronnym zmniejszeniu tej sumy.

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 7

1. Umowę ubezpieczenia w ramach niniejszych OWU zawiera się na podstawie podpisanego przez Ubezpieczającego wniosku-kwestionariusza, który wraz z innymi dokumentami wyszczególnionymi w polisie stanowi integralną część umowy ubezpieczenia.
2. Wniosek – kwestionariusz powinien zawierać odpowiedzi na wszystkie postawione w nim pytania, w tym:
  - a) nazwę i adres Ubezpieczającego (w przypadku wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek – także: adres Ubezpieczonego),
  - b) miejsce lub miejsca ubezpieczenia,
  - c) okres ubezpieczenia,
  - d) wykaz maszyn z podaniem ich danych identyfikacyjnych, takich jak: numer identyfikacyjny – fabryczny, inwentarzowy itp., typ, model, rok produkcji, producent,
  - e) sumę ubezpieczenia oddzielnie dla każdej ubezpieczanej maszyny oraz wymagany zakres ubezpieczenia z podaniem wymaganych limitów odpowiedzialności,
  - f) informacje o szkodach z co najmniej 3 ostatnich lat.
3. TUV PZUW może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania dodatkowych informacji związanych z oceną ryzyka ubezpieczeniowego oraz od inspekcji miejsca i przedmiotu ubezpieczenia w celu oceny ryzyka ubezpieczeniowego. TUV PZUW zastrzega sobie także prawo żądania od Ubezpieczającego dodatkowych informacji, jeżeli uzna, że dotychczas otrzymane nie są wystarczające do prawidłowej oceny ryzyka.
4. Jeżeli strony nie umówiły się inaczej, umowę ubezpieczenia zawiera się na okres roczny albo okres krótszy od roku (ubezpieczenie krótkoterminowe).
5. Z zastrzeżeniem wyjątku przewidzianego w ust. 6, w razie wątpliwości, umowę uważa się za zawartą z chwilą doręczenia dokumentu ubezpieczenia.
6. Jeżeli w odpowiedzi na złożoną ofertę TUV PZUW doręcza Ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia, które odbiegają na niekorzyść Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego od treści złożonej przez niego oferty, TUV PZUW zobowiązany jest zwrócić Ubezpieczającemu na to uwagę na piśmie przy doręczeniu tego dokumentu, wyznaczając mu co najmniej 7-dniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W razie niewykonania tego obowiązku zmiany dokonane na niekorzyść Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego nie są skuteczne, a umowa jest zawarta zgodnie z warunkami oferty. W braku sprzeciwu umowa dochodzi do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego do złożenia sprzeciwu.
7. Składkę ubezpieczeniową za czas trwania odpowiedzialności oblicza się na podstawie obowiązującej taryfy w zależności od rodzaju, typu, modelu i roku produkcji maszyny, sumy ubezpieczenia, okresu ubezpieczenia oraz obniżek/podwyżek składki wynikających z indywidualnej oceny ryzyka, ograniczenia lub rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, jednorazowej opłaty składki, posiadania innych ubezpieczeń w TUV PZUW, wysokości udziału własnego (franszyzy), przebiegu ubezpieczenia, kontynuacji ubezpieczenia w TUV PZUW. Składka nie podlega indeksacji.

8. Jeśli nie uzgodniono inaczej, składka powinna być zapłacona w całości w formie gotówkowej z chwilą zawarcia umowy lub – w porozumieniu z TUV PZUW – w formie bezgotówkowej. Na wniosek Ubezpieczającego zapłata składki może być rozłożona na raty.
9. Jeżeli zapłata składki albo raty składki dokonywana jest w formie przelewu bankowego, za datę zapłaty uważa się datę złożenia zlecenia zapłaty w banku na właściwy rachunek TUV PZUW pod warunkiem, że na rachunku Ubezpieczającego znajdowała się wystarczająca ilość wolnych środków. Jeżeli zapłata składki lub raty składki dokonywana jest w formie przekazu pocztowego, za datę zapłaty uważa się datę stempla pocztowego. W innym przypadku za datę zapłaty uważa się datę, w której pełna kwota składki lub jej raty znalazła się na rachunku TUV PZUW w taki sposób, że mógł nią dysponować.
10. W razie ujawnienia w związku z wypadkiem, że z przyczyn za które Ubezpieczający lub Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność nie zadziałały środki zabezpieczenia przed szkodą, w związku z którymi TUV PZUW obniżył składkę, TUV PZUW może żądać od Ubezpieczającego zapłaty kwoty odpowiadającej kwocie obniżki składki z tytułu posiadania tych środków zabezpieczenia.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 8

1. Jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność TUV PZUW rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy, nie wcześniej jednak niż dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty.
2. Jeżeli TUV PZUW ponosił odpowiedzialność z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie zostały opłacone w ustalonym terminie, TUV PZUW ma prawo wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, zawiadamiając o tym Ubezpieczającego i jednocześnie zachowując prawo żądania zapłaty składki za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W razie braku wypowiedzenia umowy, rozwiązuje się ona z końcem okresu, na który przypadała niezapłacona składka.
3. Jeżeli umowa ubezpieczenia opłacana jest w ratach i którakolwiek kolejna rata (poza pierwszą) nie została opłacona w ustalonym terminie, TUV PZUW po upływie terminu płatności tej raty może wezwać Ubezpieczającego do zapłaty zaległej kwoty z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania przez Ubezpieczającego spowoduje ustanie odpowiedzialności. W takim przypadku, brak opłaty zaległej raty we wskazanym terminie spowoduje ustanie odpowiedzialności z upływem 7 dni od daty otrzymania tego wezwania przez Ubezpieczającego.
4. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w jakim TUV PZUW udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
5. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim TUV PZUW udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
6. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia, prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę. Przeniesienie praw wymaga zgody TUV PZUW. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, jakie ciążyły na

zbywcy, chyba, że strony za zgodą T UW PZUW umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę. Postanowienia niniejszego ustępu nie mają zastosowania do przenoszenia wierzytelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie wypadku.

7. Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:

- 1) wraz z upływem okresu ubezpieczenia określonego w dokumencie ubezpieczenia;
  - 2) wraz z wyczerpaniem sumy ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności na wszystkie zdarzenia losowe w okresie ubezpieczenia, w odniesieniu do mienia lub kosztów, dla których ustalony został w umowie ubezpieczenia taki limit i w zakresie objętym tym limitem, wskutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań;
  - 3) z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę, jeżeli prawa wynikające z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia;
  - 4) z dniem doręczenia oświadczenia T UW PZUW o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy T UW PZUW ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
  - 5) z upływem 7 dni od dnia otrzymania od T UW PZUW pisma z wezwaniem do zapłaty kolejnej raty składki wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni spowoduje ustanie odpowiedzialności;
  - 6) z dniem doręczenia oświadczenia T UW PZUW o wypowiedzeniu umowy na podstawie § 9 ust. 5;
  - 7) z dniem odstąpienia od umowy na podstawie ust. 4.
8. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
9. Wystąpienie wypadku ubezpieczeniowego nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłaty rat składki w terminach określonych w umowie ubezpieczenia, przy czym w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, jeżeli odszkodowanie lub suma tego odszkodowania i odszkodowań dotąd wypłaconych powoduje wyczerpanie sumy ubezpieczenia, raty składki, których termin płatności przypada po dniu wypłaty odszkodowania, stają się natychmiast wymagalne i płatne w dniu wypłaty odszkodowania. W przypadku odmowy wypłaty odszkodowania, terminy płatności rat składki, których płatność zgodnie z terminami określonymi w umowie ubezpieczenia przypada po dniu doręczenia oświadczenia o odmowie wypłaty odszkodowania, nie ulegają zmianie.

PRAWA I OBOWIĄZKI STRON

§ 9

1. Ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości T UW PZUW wszystkie znane sobie okoliczności, o które T UW PZUW zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. Jeżeli T UW PZUW

- zawarł umowę ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi Ubezpieczającego na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
2. W czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający obowiązany jest zgłaszać zmiany okoliczności wymienionych w ustępie poprzedzającym niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
  3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 1 i ust. 2 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
  4. TUV PZUW nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1–3 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia obowiązków doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
  5. W razie ujawnienia okoliczności, które pociągają za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, składając oświadczenie w tym zakresie.
  6. Ubezpieczający jest obowiązany sporządzić i dostarczyć TUV PZUW wykaz ubezpieczonych maszyn z podaniem ich danych identyfikacyjnych, takich jak: numer identyfikacyjny-fabryczny, inwentarzowy itp., typ, model, rok produkcji, producent oraz suma ubezpieczenia.
  7. W trakcie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest przestrzegać ogólnie obowiązujących oraz zastrzeżonych w umowie ubezpieczenia przepisów mających na celu zapobieganie powstawaniu szkody, a także przepisów prawa budowlanego, przepisów o ochronie przeciwpożarowej, przepisów o ochronie osób i mienia, zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów normalizacji i certyfikacji, przepisów o budowie i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywaniu dozoru technicznego nad tymi urządzeniami oraz wewnętrznych przepisów lub instrukcji Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego o eksploatacji i użytkowaniu maszyn.
  8. Ponadto Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest we własnym zakresie i na własny koszt:
    - 1) utrzymywać ubezpieczone maszyny w dobrym stanie technicznym i podejmować uzasadnione środki ostrożności w celu zapobiegania wypadkom mogącym spowodować szkody w ubezpieczonych maszynach;
    - 2) prowadzić dokumentację techniczno-ruchową ubezpieczonych maszyn i przestrzegać zawartych w niej zapisów;
    - 3) prowadzić staranny dobór pracowników, organizować pracę zgodnie z ich kwalifikacjami oraz sprawować nad nimi kontrolę;
    - 4) stosować się do wszystkich ustawowych wymagań, zaleceń i nakazów dokonanych przez władze;
    - 5) stosować się do wymagań i zaleceń producenta;
    - 6) stosować się do wszystkich uzasadnionych zaleceń TUV PZUW, mających na celu zapobieganie szkodom.

9. W razie zajścia wypadku Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. W razie niedopełnienia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku wymienionego w zdaniu poprzedzającym T UW PZUW jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
10. W razie zajścia wypadku Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest powiadomić o nim T UW PZUW niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni roboczych od dnia uzyskania wiadomości o wypadku. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym wyżej mowa, T UW PZUW może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło T UW PZUW ustalenie okoliczności i skutków wypadku. Skutki braku zawiadomienia T UW PZUW o wypadku nie nastąpią, jeżeli T UW PZUW w terminie, o którym mowa wyżej, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
11. W razie powstania szkody Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany jest:
  - 1) niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni roboczych od dnia ujawnienia się szkody, powiadomić T UW PZUW o szkodzie, podając jej rodzaj i rozmiar. Jeżeli nie umówiono się inaczej, Ubezpieczony zobowiązany jest udokumentować zgłaszane szkody protokołami awaryjnymi, sporządzonymi oddzielnie dla każdej awarii;
  - 2) nie później niż w ciągu 2 dni od chwili uzyskania wiadomości, zawiadomić policję o każdej szkodzie mogącej powstać wskutek przestępstwa (w tym – kradzieży z włamaniem);
  - 3) bez dokonywania zmian pozostawić miejsce szkody do czasu oględzin przez przedstawiciela T UW PZUW, chyba że zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia szkody;
  - 4) udzielić przedstawicielowi T UW PZUW pomocy i wyjaśnień w ustalaniu okoliczności powstania szkody, jej przedmiotu i wysokości;
  - 5) sporządzić i przedstawić T UW PZUW w ustalonym terminie i formie rachunek szkody wraz z dokumentacją źródłową, stanowiącą podstawę sporządzenia rachunku szkody.
12. T UW PZUW przysługuje w trakcie trwania umowy ubezpieczenia prawo do inspekcji miejsca i przedmiotu ubezpieczenia w celu oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka. Koszty takiej inspekcji pokrywa w całości T UW PZUW, o ile nie umówiono się inaczej.

USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY

§ 10

1. Jako wysokość szkody w maszynach przyjmuje się:
  - 1) **przy szkodzie częściowej** – wartość kosztów naprawy albo remontu uszkodzonej maszyny z uwzględnieniem kosztów demontażu oraz (jeżeli występują) kosztów transportu, montażu, cła i innych tego typu opłat;
  - 2) **przy szkodzie całkowitej** – wartość rzeczywistą maszyny, tj. wartość kosztów wymiany zniszczonej maszyny na maszynę nową tego samego typu i o tych samych lub w przypadku, kiedy jest to niemożliwe, najbardziej zbliżonych parametrach technicznych z potrąceniem procentowo określonego stopnia faktycznego zużycia do dnia szkody z uwzględnieniem kosztów demontażu oraz (jeżeli występują) kosztów transportu, montażu, cła i innych tego typu opłat;

- z tym, że wysokość szkody ustalona według pkt 1 (kosztów remontu albo naprawy) nie może przekroczyć rzeczywistej wartości przedmiotu szkody określonej według pkt 2. Jeżeli koszt naprawy albo remontu przewyższa wartość rzeczywistą maszyny, to szkodę traktuje się jako całkowitą i likwidacja następuje według zasady przedstawionej w pkt 2.
2. Przy ustalaniu wysokości szkody obowiązują następujące zasady:
    - 1) rachunek kosztów remontu albo naprawy przedłożony przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego podlega weryfikacji przez TUV PZUW;
    - 2) jeżeli naprawa jest wykonywana we własnym zakresie przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, TUV PZUW zwraca koszt materiałów i płac poniesiony w celu naprawy oraz uzasadniony procent na pokrycie kosztów ogólnych. Koszt takiej naprawy nie powinien być wyższy od średniego kosztu naprawy, jaki byłby poniesiony w przypadku naprawy dokonywanej przez firmę zewnętrzną (zakład naprawczy);
    - 3) jeżeli naprawa wykonywana jest przez firmę zewnętrzną (zakład naprawczy) i koszt takiej naprawy w istotny sposób różni się od ustaleń dokonanych przez TUV PZUW dotyczących wysokości szkody na podstawie analizy cen funkcjonujących na rynku usług oferowanych przez inne firmy zewnętrzne (zakłady naprawcze), TUV PZUW może przedstawić przez zakład naprawczy rachunki kosztów naprawy odpowiednio zweryfikować do średnich cen rynkowych;
    - 4) przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą;
    - 5) wysokość szkody zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki, odbudowy lub sprzedaży;
    - 6) nie uwzględnia się kosztów pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych, w dni wolne od pracy oraz frachtu ekspresowego lub lotniczego, o ile koszty te nie były przedmiotem dodatkowego ubezpieczenia;
    - 7) nie uwzględnia się kosztów wszelkich modernizacji lub ulepszeń uszkodzonych maszyn;
    - 8) koszt prowizorycznych napraw zwracany jest tylko wtedy, gdy naprawy te stanowią część napraw końcowych i nie podwyższają całkowitego kosztu naprawy.
  3. Wysokość szkody zwiększa się o udokumentowane koszty określone w § 2.

USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§ 11

1. TUV PZUW wypłaca należne odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie wyższej jednak od kwoty stanowiącej górną granicę odpowiedzialności TUV PZUW.
2. Górną granicę odpowiedzialności TUV PZUW stanowi:
  - 1) dla maszyn – zadeklarowana dla poszczególnej maszyny suma ubezpieczenia;
  - 2) dla pozostałych przedmiotów ubezpieczenia – zadeklarowana suma ubezpieczenia lub limit odpowiedzialności dla poszczególnego przedmiotu ubezpieczenia.
3. Jeżeli zadeklarowana suma ubezpieczenia maszyny jest na dzień powstania szkody niższa niż wymagana wartość odtworzeniowa określona według § 6 ust. 2 (niedoubezpieczenie), to TUV PZUW wypłaci odszkodowanie jedynie w takiej proporcji, w jakiej zadeklarowana przez Ubezpieczającego suma ubezpieczenia pozostaje do wymaganej wartości odtworzeniowej.

4. Jeżeli suma ubezpieczenia przewyższa wartość odtworzeniową maszyny, to TUV PZUW odpowiada tylko do wartości odtworzeniowej maszyny (ubezpieczenie powyżej wartości).
5. Jeżeli umowa ubezpieczenia obejmuje więcej niż jedną maszynę, to każda z ubezpieczonych maszyn podlega z osobna postanowieniom ust. 1–4.
6. Od wartości wyliczonego odszkodowania potrąca się określony w polisie udział własny. W przypadku zdarzenia, w którym szkodzie uległa więcej niż jedna maszyna, od wysokości odszkodowania potrąca się jeden najwyższy udział własny przewidziany dla uszkodzonych maszyn. Jeżeli udział własny określony został w walucie innej niż złoty polski, rozliczenia dokonuje się według średniego kursu NBP z dnia powstania szkody.
7. Ustalenie wysokości szkody przeprowadza TUV PZUW przy współudziale Ubezpieczonego lub jego przedstawicieli. Koszty związane z ustaleniem szkody każda ze stron ponosi we własnym zakresie.

POSTĘPOWANIE RZECZOZNAWCÓW

§ 12

1. Zarówno Ubezpieczony, jak i TUV PZUW mogą powoływać rzeczoznawców w celu ustalenia przyczyny i wysokości szkody.
2. Ekspertyzy rzeczoznawców powinny zawierać co najmniej:
  - 1) ustalenie przyczyn albo ustalenie przypuszczalnych przyczyn szkody;
  - 2) wykaz maszyn dotkniętych szkodą wraz z ich sumami ubezpieczenia określonymi zgodnie z postanowieniami § 6;
  - 3) koszty naprawy lub nabycia takich samych maszyn określone zgodnie z postanowieniami § 10 ust. 1 i 2;
  - 4) ewentualne koszty zabezpieczenia przed szkodą lub koszty akcji ratowniczej określone zgodnie z postanowieniami § 2 ust. 5–8.
3. W razie rozbieżności w opiniach rzeczoznawców strony mogą powołać rzeczoznawcę opiniującego, który na podstawie przedłożonych do wglądu ekspertyz i własnej oceny stanu faktycznego wydaje opinię.
4. Każda ze stron ponosi koszty rzeczoznawcy, którego powołała. Koszty trzeciego rzeczoznawcy (opiniującego) ponoszą obie strony po połowie.
5. Postępowanie rzeczoznawców nie zwalnia Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego z dopełnienia obowiązków wynikających z § 9 ust. 11.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 13

1. TUV PZUW wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.
2. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności TUV PZUW albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie powinno być wypłacone w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania TUV PZUW powinien wypłacić w terminie przewidzianym w ust. 1.
3. TUV PZUW jest zobowiązane:

- 1) po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego zdarzenia ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności TUW PZUW lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania; w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego może zgłosić również Ubezpieczony albo jego spadkobiercy; w tym przypadku spadkobierca jest traktowany jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;
- 2) jeżeli w terminach określonych w ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do zawiadomienia pisemnie:
  - a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
  - b) Ubezpieczonego w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
    - o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania;
- 3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
  - a) osoby występującej z roszczeniem oraz
  - b) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
    - wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniające całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
- 4) do udostępnienia Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności TUW PZUW lub wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez TUW PZUW udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUW PZUW;
- 5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
- 6) na żądanie Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem ubezpieczeniowym będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności TUW PZUW oraz ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania;
- 7) na żądanie Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.

ZABEZPIECZENIE PRAW REGRESOWYCH

§ 14

1. Z dniem zapłaty odszkodowania przez TUV PZUW, roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, przechodzą z mocy prawa na TUV PZUW do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli TUV PZUW pokrył tylko część szkody, Ubezpieczonemu przysługuje, co do pozostałej części, pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem TUV PZUW.
2. Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany jest zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę oraz udzielić TUV PZUW pomocy dostarczając informacji oraz innych dokumentów niezbędnych do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych. Jeżeli Ubezpieczony bez zgody TUV PZUW zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, TUV PZUW może odmówić odszkodowania albo je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłaceniu odszkodowania, TUV PZUW może zażądać od Ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

UBEZPIECZENIE WIELOKROTNE

§ 15

1. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, Ubezpieczony nie może żądać odszkodowania przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.
2. Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o jakich mowa w ust. 1, uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej szkody, zapłaty odszkodowania w części przenoszącej wysokość szkody Ubezpieczony może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczeniowej.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 16

1. Ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu osobą fizyczną, przysługuje prawo złożenia reklamacji w rozumieniu ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym, tj. prawo skierowania wystąpienia do TUV PZUW, w którym zgłasza on zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez TUV PZUW.
2. Reklamację składa się w każdej jednostce TUV PZUW obsługującej klienta.
3. Reklamacja może być złożona w formie:
  - 1) pisemnej – osobiście albo przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 roku Prawo pocztowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1529);

- 2) ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer 22 582 57 77, albo osobiście do protokołu podczas wizyty osoby, o której mowa w ust. 1, w jednostce, o której mowa w ust. 2;
- 3) elektronicznej - wysyłając e-mail na adres reklamacje@tuwpzuw.pl.
4. T UW PZUW rozpatruje reklamację i udziela na nią odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 4, T UW PZUW przekazuje osobie, która złożyła reklamację, informację, w której:
  - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
6. Odpowiedź T UW PZUW na reklamację zostanie dostarczona osobie, która ją złożyła, w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji w rozumieniu ustawy o usługach płatniczych lub pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek tej osoby.
7. Osobie, o której mowa w ust. 1, przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
  - 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
  - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
8. Skargę lub zażalenie, niebędące reklamacją, o której mowa w ust. 1, składa się na piśmie za pośrednictwem dowolnej jednostki organizacyjnej T UW PZUW.
9. T UW PZUW udziela odpowiedzi na skargę lub zażalenie na piśmie, w terminie 30 dni od dnia otrzymania skargi lub zażalenia.
10. Ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
11. T UW PZUW podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
12. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
13. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
14. W sprawach nieuregulowanych w ogólnych warunkach lub w umowie ubezpieczenia mają zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.
15. Ogólne warunki w niniejszym brzmieniu mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 1 stycznia 2016 roku.